

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46755>

Please be advised that this information was generated on 2019-04-23 and may be subject to change.

Het lijkt erop dat iedereen het er over eens is: ons land kan het vele maanden per jaar best zonder parlement stellen. Sterker nog, ook de combinatie van een gemankeerd kabinet en een zomerslapende kamer kan er best mee door. Toch beleven we, politiek gezien, opwindende tijden.

politieke turbulentie

Een vergelijking tussen voorjaar en najaar 2006 op een paar punten laat nogal wat turbulentie zien. Neem bijvoorbeeld Jan Marijnissen. In het voorjaar notoir verketteraar van alles wat CDA heet, nu welwillend filosoferend over een mogelijke ministerspost (Justitie of Sociale Zaken) in een coalitie met het CDA.

Of de grote veranderingen die de politieke barometer de afgelopen tijd heeft laten zien. In luttel maanden zakt de PvdA van 52 naar 44 zetels, valt de VVD van 35 terug naar 28 zetels en verbaast het CDA met een sprong van 27 naar 43 zetels. Daarmee lijkt het, alsof er na de verkiezingen in 2003 niets veranderd is.

Toch staat de politieke barometer wel degelijk op 'verandering' zo niet op 'storm'. Immers, hadden we in mei nog te maken met een van zelfvertrouwen blakend kabinet Balkenende II, inmiddels maken we ons, via Balkenende III, alweer op voor de verkiezingen van 22 november. De aanleiding lag (weer) bij D66, zij het dat het deze keer niet ging om verlies van de kroonjuwelen. Integendeel. Minister Pechtold was eigenlijk wel lekker bezig. Zo is de Nationale Conventie ingesteld, die zich buigt over maatregelen om het vertrouwen van burgers in politiek weer te herstellen. En ook het Burgerforum is driftig bezig om op een nieuw kiesstelsel uit te komen. En nog concreter: op 29 mei kon Pechtold ex cathedra verkondigen dat hij voorstander was voor het verlagen van de kiesgerechtigde leeftijd naar zestien jaar. Vernieuwingen genoeg dus. Het valt echter te hopen dat, zo D66 een rol bij de formatie weet af te dwingen, Pechtold's pakketje kritisch tegen het licht zal worden gehouden.

Buitenlandse wetenschappers verbazen zich erover, dat de Nederlandse vernieuwingsdrang zo 'probleemloos' verloopt. En met probleemloos bedoelt men dan het leuren met oplossingen zonder dat er sprake is van helder gedefinieerde problemen. Of, nog erger, het aandragen van oplossingen voor niet bestaande problemen die tot een verslechtering van de bestaande situatie zullen leiden. De beoogde verandering van ons alom als meest democratisch geprezen kiesstelsel is hiervan een goed voorbeeld.

Zijn er dan geen problemen die om een oplossing vragen? Natuurlijk wel. Allerlei problemen zijn terug te voeren tot enerzijds de relatieve ongeïnformeerdeheid van burgers en anderzijds de geringe bereidheid van politici om burgers daadwerkelijk bij de (vooral lokale) besluitvorming te betrekken. Wat je noemt een zichzelf versterkende negatieve spiraal, vooral voor groepen die minder participeren, zoals minderheden en jongeren. Veranderen van het kiesstelsel biedt hierbij geen enkel soelaas. Voorstanders daarvan vormen een onzalig verbond van hobbyisten en politici die een voorkeur hebben voor het stelsel dat hún partij de meeste kamerzetels zal opleveren. Het maakt daarbij niet uit of die zetels (nog steeds voornamelijk) bezet zullen worden door pluche-minnende, oudere, autochtone mannen. Want het gaat om de macht, nietwaar!

Monique Leyenaar
Hoogleraar Vergelijkende Politicologie,
i.h.b. Politieke Participatie en Politieke Vernieuwing,
Radboud Universiteit Nijmegen
m.leyenaar@fm.ru.nl